



DS-1901100101062202 Seat No. _____

**Third Year B. A. (Sem. VI) (CBCS) (WEF-2019)
Examination**

April - 2022

Sanskrit : Paper-22 (Optional)

(Core) (Sanskrit Vyakaran)

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

१ नीयेनामांथी कोष्पश बे गद्यभंडनो अनुवाट इशे : १४

1 Translate any **Two** of the following passages : 14

(9) नहुषनामा चंद्रवंश्यो भूपो बभूव । आत्मनः सर्वाः प्रजाः स्वाः प्रजा इव पालयन्
स शतमश्वमेधाना जहार । स यज्ञफल रूपं देव राज्यं प्राय । अनेन मयान्धः
स सप्तर्षीन् स्यां शिबिका वाहयामास । एकदा नहुषः शव्या महालबं गन्तु
प्रतस्थे । वामने ना गस्त्येन मुनिना प्रांशुभिरन्यैर्मुनिभिश्चोहयमाना शिबिका
मृशं च कम्पो इमम् कंपन असहमानो नहुषो वामनमगस्त्यं सर्प सर्प इति
उक्तवा त्वरयामास । संजात कोपो मुनिः सर्पोभव इति तं शाप ।

(२) एकदा मृष्मय पात्र जीर्ण कम्बल विभवः कश्चिदन्धो देवायतने गतः । तत्र
च शङ्करो पासना परायणो भूत्वा सर्वथाऽनशनेन जीवितं त्यागे मतिं चकार ।
तस्य भक्त्या प्रीतो देवस्तत्रा विर्भूय वरं वृणीष्व इति तमुवाच । कस्त्वम् इति
सोऽन्धस्तं प्रपच्छ । त्वयि प्रसन्नो महादेवोऽहम् इति देवे उक्तवति स पुनर्वभाषे
यावदहं त्वां प्रत्यक्षी कर्तुम मक्षम स्तावत् कथं मया तव क्व विश्वासः कर्तव्य
इति ।

अनेन तस्मै देवेन दृष्टिं प्रत्यर्पिता ।

ततः स जानुनी क्षितितले निधाय वरं ययाचे ।

अहं राज्याधिकारमनुभवन्तं नप्तारं दृष्टुं जीवेयम् । इति ।

एवं स एकेनैव वरेण दृष्टि दीर्घगायुः सम्पदं च लेभे ।

(३) एकः जनः नवां धेनुं क्रेतु मापणं गतः । तत्र तेन धेन्वा सार्धं स्थितः कश्चित्
पुरुषो दृष्ट उक्तश्च 'एषा मदीया गौः ।' असौ पुरुषः प्रत्यभाषत -
तवरस्वललवम् भवति । चिरकालात् एषां धेनुर्मम वर्तते । कृषको धेनोर्नेत्रे
स्वकराभ्याम आच्छधि प्रपच्छ "यदि एवं तर्हि एषा गौः केन नेत्रेण काणा
इति । असौ प्रत्यभाषत- अवश्यं वामेन-नयनेन इति । परं धेनुरेकेनापि
लोचनेन काणा नासीत् ।

(૪) સ્વવિવાહ વિષયે વિઘ્નાત્ ઉપસ્થાપયતઃ વિઘ્નેશ્વરસ્ય વિષયે મહાન ક્રોધઃ આસીત્ કુમાર સ્વામિનઃ । સઃ માતરં અવદત્ “અમ્બ ! મમ અગ્રજઃ અયોગ્યઃ ઇષ એવ । ઇષઃ કદા વા યોગ્યતાં પ્રાપ્નુયાત્ ?

“સર્વદા ખાદન્ લમ્બોદરત્વં પ્રાપ્તવાન્ ઇષઃ મહત્ કાર્યં કદા વા સાધયિતું શકનુયાત્ ?” ઇતિ । એતતં શ્રુત્વા વિઘ્નેશ્વરઃ અશ્રૂણિ સ્વાવયન્ માતરમ્ ઉદિશ્ય-અમ્બ । પશ્યતુ એતમ્ । મામ એવ ઉપહસતિ ઇષઃ ઇતિ અવદત્ એતત્ શ્રુત્વા પાર્વતી કોપં પ્રાપ્તવતી ! સા વિઘ્નેશ્વરસ્યમાલિન્ગાય ઉક્તવતી વત્સ મયા યા મૂર્તિઃ નિમિતં તસ્ય શિરસઃ છેદં કૃતવાન્ ભવતઃ પિતા । ઇષઃ ભવન્ત મુપહસતિ ?

૨ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ગદ્યખંડનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો : ૧૪

2 Translate any **Two** of the following passages in Sanskrit : 14

(૧) કેટલાક લોકો માને છે કે ભારતીય સંસ્કૃતિ સંપૂર્ણપણે ધાર્મિક અને આધ્યાત્મિક છે અને ભૌતિક જીવનનું તેમાં કોઈ મહત્વ નથી. પરંતુ ખરેખર આવું નથી. ભારતીય જીવનમાં ધાર્મિકતા અને આધ્યાત્મિકતાની સાથે ભૌતિકતાને પણ સમાન મહત્વ આપવામાં આવ્યું છે. આપણા જીવનના શ્રેષ્ઠ અને આદર્શ એવા ચાર ચાર પુરુષાર્થ ધર્મ, અર્થ, કામ અને મોક્ષ આના સાક્ષી છે.

(1) Some people believe that the Indian culture is totally religious and spiritual and that there is no important. Place for material life but really it is not so, In Indian life material life is also allotted an equal importance together with righteousness and spirituality our best and ideal four expedients of life righteousness. Wealth desire and Salvation are a witness to this.

(૨) પરીક્ષા શબ્દથી મોટાભાગના વિદ્યાર્થીઓ ગભરાય છે. વિદ્યાર્થીઓએ આખું વર્ષ મહેનત કરી હોય તો પણ જ્યારે પરીક્ષાઓ નજીક આવે છે ત્યારે તેઓ બેચેન અને અસહાય બની જાય છે. આવી પરિસ્થિતિ સાબિત કરે છે કે પરીક્ષા લેવાની પદ્ધતિમાં ક્ષતિ છે. પરીક્ષાનો સાચો હેતુ વિદ્યાર્થીઓના જ્ઞાન તથા તેમની બુદ્ધિમતાની કસોટી કરવાનો છે. અત્યારની પરીક્ષા પદ્ધતિ વિદ્યાર્થીઓની યાદ રાખવાની શક્તિની કસોટી કરે છે.

(2) The word examination frightens most of the students even though students have worked all through out the year they become nervous and feel helpless when examinations are near it shows that the examination system is defective. The real purpose of examination is to test students. Knowledge and intelligence the present. examination system tests the capacity of students memorise.

- (૩) એકવાર ભગવાન બુદ્ધ પોતાના શિષ્યો સાથે કોઈ એક નદીને કિનારે બેઠા હતા. ત્યાં કોઈ એક સ્ત્રી રડતી તથા વિલાપ કરતી આવી. તે ભગવાન બુદ્ધને પગે પડી. દયાળુ ભગવાને તેના મસ્તકને સ્પર્શ કર્યો અને તેના વિલાપનું કારણ પૂછ્યું. તે બોલી મારો નાનો પુત્ર વાડીમાં રમતો હતો એવામાં એક ઝેરી સર્પે તેને દંશ આપ્યો અને તે મૃત્યુ પામ્યો. તે મારો એકનો એક પુત્ર છે. તેના વગરનું જીવન મારા માટે અશક્ય છે. લોકો કહે છે કે તમે અદ્ભુત શક્તિ ધરાવો છો તો મારા આ પુત્રને સજીવન કરવાની આપ કૃપા કરો.
- (3) Once upon time Lord Buddha was sitting on the Bank of a river with his students. Ther was a woman crying and mooning. She fell at the feet of Lord Buddha. The merciful God touched his head and asked the reason for her Lament stle said my little boy was playing in the farm when a poisonous snake bit him and he died he is my one and only son. Life without him is Im possible for me people say you have wonderful power so please - reslerret this son of mine.
- (૪) સફળતા માટે આપણે બીજા પર અવલંબન ન કરવું જોઈએ. અવલંબન એ ગુલામીનું બીજું નામ છે. બીજાના દાન પર જીવનારાઓને સ્વમાન હોતું નથી માત્ર જાત મહેનત જ આપણામાં આત્મવિશ્વાસ સર્જે છે અને વ્યક્તિત્વને વિકસાવે છે. જાત મહેનત ચારિત્ર્યનું નિર્માણ કરે છે. તે મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવા માટે હૃદયને બળ આપે છે. માત્ર પ્રમાદી લોકોને જ સફળતા એક આશ્ચર્ય તરીકે મળતી હોય છે.
- (4) We should not depend on others for success Dependence is an another name of slavery. Those who live on the charity of others have no self respect only self help creates confidence in us and develops our personality. Self - help builds our character it gives us strength to heart to face the difficulties only to idlers success comes as a surprise.

- ૩ નીચેનામાંથી કોઈપણ સાત રૂપો ઓળખાવો : ૧૪
- ૩ Identify the following Grammatical forms Any seven. 14
- (૧) અસ્માસુ (૨) તસ્માત્ (૩) ધેનવઃ (૪) ફલોનિ (૫) લતાયાઃ (૬) તેષુ (૭) અસ્માકમ્ (૮) ફલાત્ (૯) યુષ્માભિઃ (૧૦) ધેનુભિઃ ।

- ४ नीयेनाभांथी कोरुपश सात रूपो ओणभावो : १४
- 4 Identify the following Grammatical forms Any seven. 14
(१) दण्ड्यामः (२) गणयामि (३) अचिन्तयन् (४) कुध्यति (५) क्षालयन्ति (६) तर्कयसि (७) अकुप्यत् (८) अखण्डयः (९) अतृप्यताम् (१०) दीप्यथ
- ५ नीयेनाभांथी कोरुपश बे पर टूंकनोंध लपो : १४
- 5 Write short notes on any Two of the following : 14
(१) उपसर्गः ।
(२) हेत्वर्थ कृदन्तः ।
(३) कर्मणि एवं कर्तरि प्रयोगः ।
(४) सम्बन्धक भूत कृदन्तः ।
-